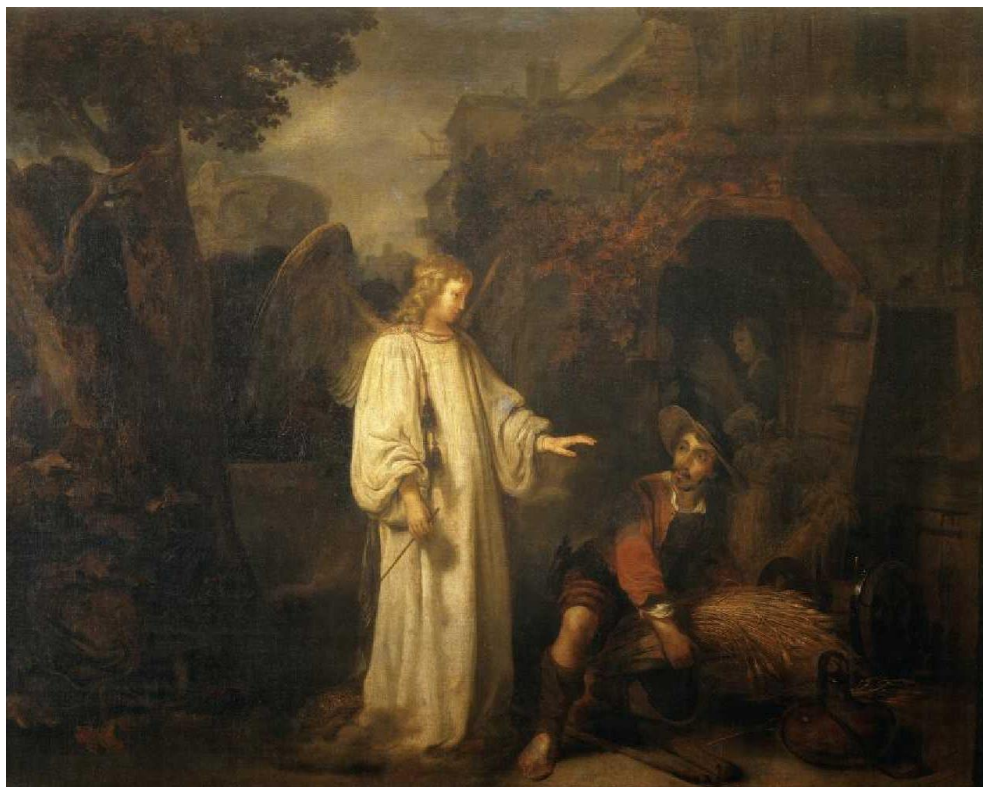

anjel silný - *Silný anjel*

anjel skazy - *Anjel priepasti*

anjel smrti - pozri *Azazel/Izrail/Azrael/Azrail; Umai; Aravnovo humno, mor*

G. van den Eeckhout: Aravnovo humno 2 (17.st.)

E. de Morgan: Anjel smrti (1881)

G. Doré: Desiata rana (drevoryt, 1866)

G. Doré: Anjel smrti (ilustrácia k básni Havran od E. A. Poea)

Anjel stojaci v slnku - (Zjavenie 19,17): **Videl som** (sv. Ján) **stáť anjela v slnku, a skríkol mohutným hlasom** (možno *silný anjel* z 18,11-13: *Pád Babylonu*) **všetkým vtákom** (orlom i supom, hrobárom po bitkách), **ktoré lietajú prostriedkom neba: Pod'ťe a zhromaždite sa na veľký hod Boží** (protiklad hodu Baránka v kráľovstve Božom v 19,9: *Svadba Baránkova*), **aby ste jedli telá kráľov, telá vojvodcov, telá mocnárov, telá koní a tých, ktorí sedia na nich, telá všetkých slobodných aj otrokov, malých i veľkých** (odkaz na *Ezechiela 39,17-20*; podobne *Matúš 24,28*; odkaz na babylonský mýtus: boj *Marduka* a *Tiamat*; udalosť sa dotkne všetkých, ktorí slúžili Satanovi)!

-anjel z kapitoly *Vítazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a antikristom* (19,17-21); totožný s anjelom z epizódy *Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží* (19,17-18)

H. J. Stock: Anjel stojaci v slnku (20.st.)

anjel strážny - 1.archanjel

2.ľudová predstava rozšírená najmä v 17.st., vychádzajúca z viery, že každý človek má svojho individuálneho anjelského strážcu, ktorý ho sprevádza počas jeho životnej púte; na jej počiatku stojí postava *archanjela Rafaela*, ochrancu *pútnikov* (pozri *apokryfný* príbeh o *Tobiášovi*; porovnaj v mayskom náboženstve *balam*, v egyptskom náboženstve *Ka*, v antike *penáti*, *lárovia*; v Japonsku *džizó*, vo *fínskej mytológii* *haltija*; pozri *gýč* (*Geržová*)

-predstava anjela, ktorý varuje každého človeka pred nebezpečenstvom a pomáha mu v rôznych úskaliach života, pochádza zo 16.st. a šíri sa až do dnešných dní; najstaršie vyobrazenia strážnych anjelov nájdeme už vo výtvarných dielach starých *Sumerov* a *Babylončanov*; podľa tradície anjel sprostredkováva kontakt medzi bohom a človekom, je ochrancom spravodlivých, rodinného kruhu a domu (porovnaj rímskych *penátov*); výskumy hovoria, že čoraz viac súčasných verí v existenciu anjelov; v USA je to až 70% mužov a žien, v Nemecku si 50% myslí, že nad ním bdie jeho „osobný strážca“

Biederman v súvislosti s heslom *anjel*: v 19.st. sa rozšírilo zobrazovanie osobného anjelského strážcu, najmä strážcu detí; jeho japonskou obdobou je *džizó*

-anjeli sú predovšetkým Božími poslami; v tom je aj ich základný vzťah k ľuďom; no v Biblii sa vyskytuje aj iné označenie anjelskej úlohy, ktoré sa vzťahuje aspoň na istú skupinu týchto Božích poslov; ich poslaním je pomáhať ľuďom a ochraňovať ich; tak čítame v Žalme (90,11): „Prikázal svojim anjelom, aby ťa ochraňovali na ceste životom“; v Žalme (33,8): „Boží anjel stráži tých, čo veria v Boha, a z nebezpečenstva ich vyslobodzuje“; veľká časť *Tobiášovej knihy* opisuje ochrannú a pomocnú úlohu *archanjela Rafaela*; na takéto poslanie anjelov poukazuje Biblia na viacerých miestach; tak v *Genesis* (24,7) čítame *Abrahámove* slová: „Ved' Pán, Boh neba a zeme... pošle pred tebou svojho anjela, aby si odtiaľ priviedol môjmu synovi ženu“; *Genesis* (48,16): o anjelovi ochrancovi hovoril aj patriarcha *Jákob*, keď požehnával *Jozefových* synov: „Anjel, čo ma vytrhol zo všetkého zlého...“; *Exodus* (23,20) uvádza *Jahveho* slová vyvolenému národu: „Hľa, ja pošlem pred tebou svojho anjela, aby ťa ochraňoval na ceste a doviedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil...“; *Daniel* (3,49-95): Boží anjel ochraňoval Danielových spoločníkov v ohnivej peci; *Judit* (13,20): hrdinka Judit vyhlásila po návrate z *Holofernovho* tábora: „Ako žije sám Pán, tak ma ochraňoval jeho anjel...“; 2 *Machabejcov* (11,6n; 15,22n) spomína na dvoch miestach anjela, ktorý pomáhal zvíťaziť *Izraelitom* nad mocným nepriateľom; v *Novom zákone* vystupujú anjeli ako pomocníci Kristových *apoštolov* a nasledovníkov; *Skutky apoštolov* (5,19; 12,7): anjel oslobodil uväznených apoštolov; v *Liste Židom* (1,14) čítame: „Či všetci (anjeli) nie sú služobníkmi duchmi, ktorým Boh zveruje úlohy pre dobro tých, Čo majú dosiahnuť spásu?“ *Matúš* (18,10): na trvalý vzťah anjelov k jednotlivým ľuďom poukazujú Kristove slová o deťoch: „Hľad'te, aby ste nepohrdli ani jedným z týchto maličkých. Lebo hovorím vám, ich anjeli v nebi ustavične vidia tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach“; *Skutky apoštolov* (12,15) ukazujú novozákonnú vieru v osobného anjela, keď hovoria o Petrovi: „To je jeho anjel“; náuka o anjeloch, ktorí sprevádzajú ľudí, ochraňujú ich a pomáhajú im, jestvovala v cirkvi od najstarších čias; niektorí *cirkevní otcovia* (*Bazil, Ján Zlatoústý*) predpokladali, že anjelov strážcov majú iba veriaci, no väčšina starých cirkevných otcov zastávala názor, že každý človek má svojho anjela, lebo každý je povolaný k spáse; okrem ochrany a pomoci *Sväté písmo* hovorí aj o iných úlohách anjelov, napr. o tom, že predkladajú Bohu modlitby a obety ľudí; tak v *Tobiášovej knihe* (12,12) sa uvádzajú slová *archanjela Rafaela*: „Keď si sa so slzami modlieval a pochovával mŕtvych, keď si opúšťal svoj pokrm a za dňa si skrýval mŕtvych vo svojom dome, aby si ich mohol v noci pochovať, ja som prinášal pred Pána tvoje modlitby“; *Sväté písmo* ďalej naznačuje, že aj národy, prípadne iné spoločenstvá majú svojich ochranných anjelov; tak v *Danielovi* (10,13-20; 12,1) sa hovorí o duchovnom kniežati Peržanov, Grékov a o archanjelovi Michalovi ako o ochrancovi vyvoleného národa; osobitná úcta k anjelom strážcom sa vyvinula v stredoveku; jej najstaršie zachované svedectvá sú z 9.st.; liturgická úcta svätých anjelov strážcov sa najprv spájala so sviatkom sv. *archanjela Michaela*; ich samostatný sviatok vznikol v 15.st., a to v Španielsku; potvrdil ho r. 1518 pápež Lev X.; pápež Pavol V. ho r. 1608 na žiadosť neskoršieho cisára Ferdinanda II. dovolil sláviť vo všetkých krajinách habsburskej koruny a pápež Klement X. ho r. 1670 rozšíril na celú cirkev; zároveň ustálil dátum jeho slávania na 2. októbra

-zobrazenia anjela strážneho sa takmer bez výnimky vyskytujú na úrovni *gýču, persifláže* alebo remeselnej výroby určenej pre trh

G. B. Piazzetta: Strážny anjel so sv. Antonom Paduánskym a Gaetanom da Thiene (1729)

C. Dolci: Anjel strážny (1675)

Anonymný autor: Anjel strážny (svätostulpicejské umenie, farbotlač, 19.st.)

M. Lettrich: Anjel strážny

I. Homola: Anjel strážny (2011)

M. Rudavská: Ochranca (2007)

M. Rudavská: Ochranca (1991)

anjel studničnej priepasti - anjel priepasti

anjel svetla - pozri *Lucifer*

anjel vôd - postava anjela z 16. kapitoly (*Vyliatie štyroch čiaš*); „**Nato** (po vyliatí tretej čaše na pramene vôd) **som počul** (sv. Ján) **volať anjela vôd: Spravodlivý si, ktorý si a ktorý si bol, Svätý, že si tak rozsúdil; lebo vylievali krv svätých a prorokov, preto krv si dal im piť; zaslúžili si to!**“

(16,4. Sedem plia). Vylatie tretej čaše na pramene vôd (Apokalypsa Angers, 1373-1387)

anjel v slnku - alternatívny názov pre námet *Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží* podľa verša (19,17-18): „Videl som anjela stáť slnku a skríkol všetkým vtákom mohutným hlasom“; ikonografia zdôrazňuje postavu anjela, hoci to neplatí vždy; býva totožná s *Veľkým Božím hodom*

(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží** (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel v slnku povoláva vtákov na hostinu** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

Anjel v slnku povoláva vtákov na hostinu. Veľký Boží hod (Yates Thompson 10, 1370-1390)

anjel vzkriesenia - pozri vzkriesenie mŕtvych

L. C. Tiffany: Anjel vzkriesenia (technika Tiffany, 1904)

A. Holzer: Anjel vzkriesenia (2012)

anjel zjavenia - anjel zo Zjavenia (19,6-10), z kapitoly známej ako *Svadba baránkova*

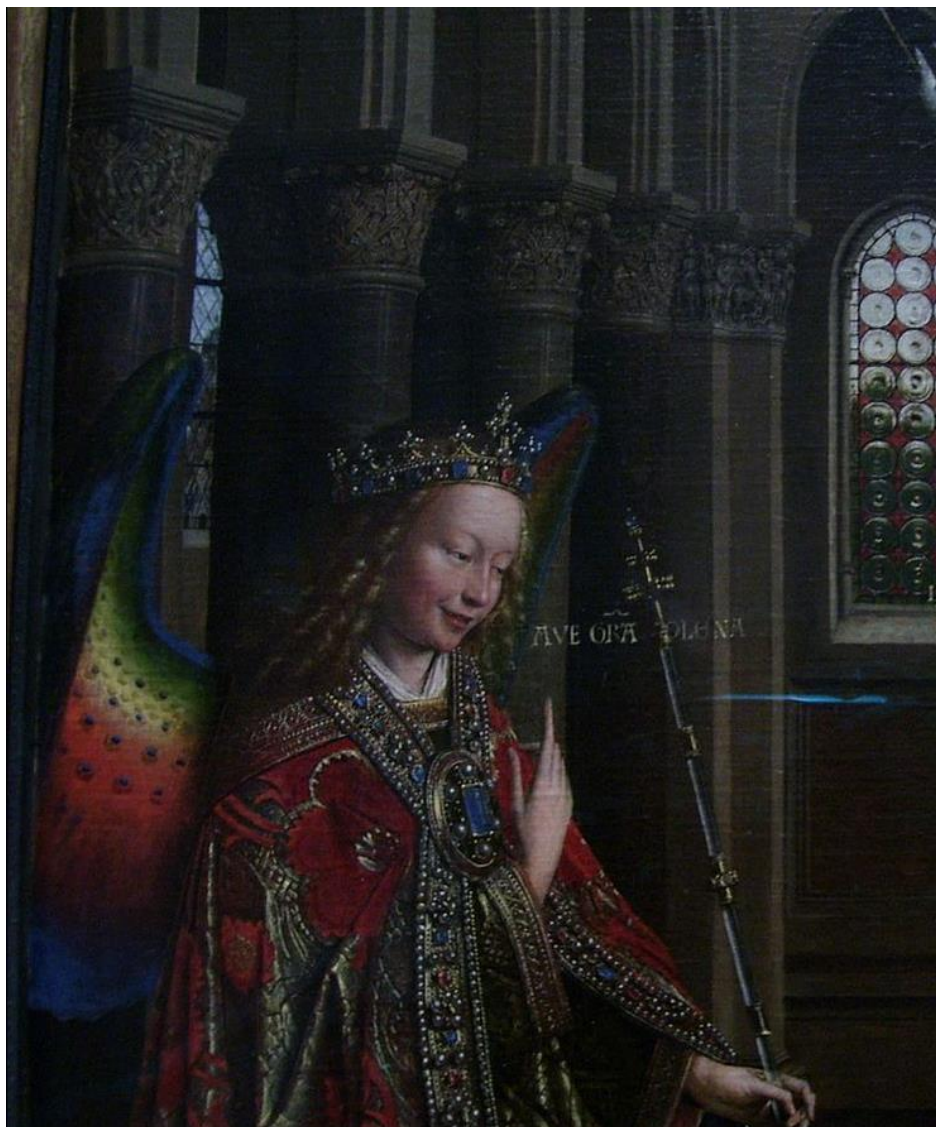
anjel zvestovania - archanjel Gabriel v úlohe zvestovateľa *Panne Márie*; pozri *Zvestovanie Panny Márie*

S. Martini: Anjel zvestovateľ (detail z oltára Zvestovanie, 1333)

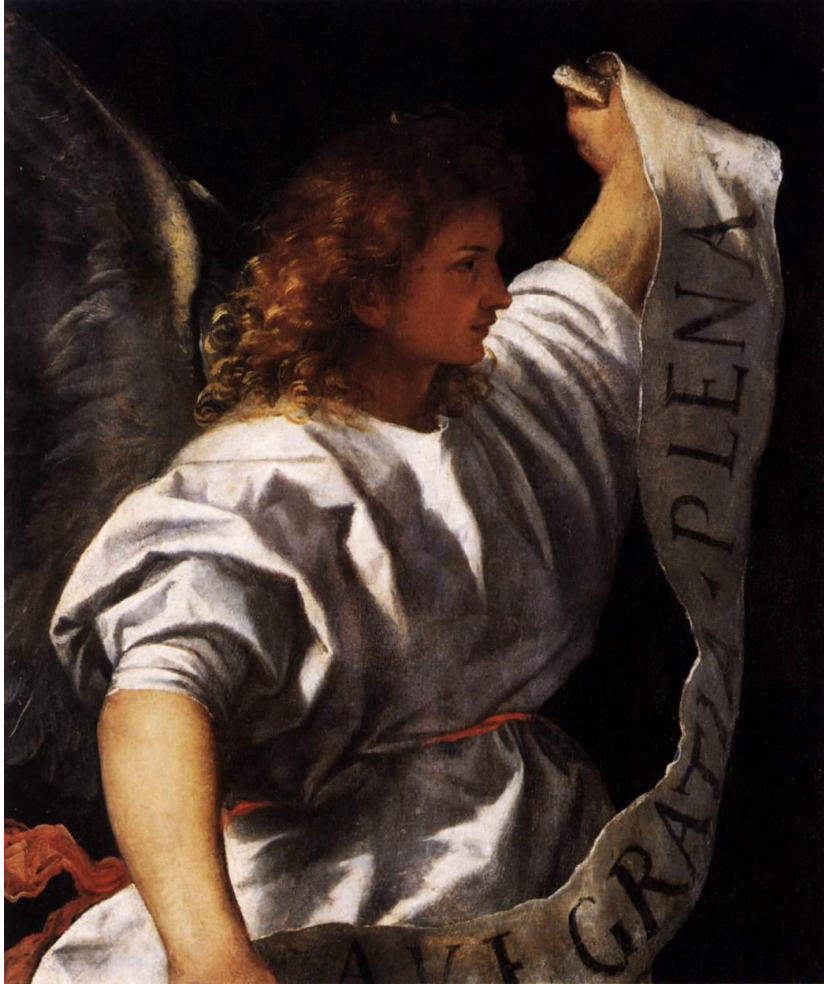
Fra Angelico: Zvestovanie (1430-1432)

J. a H. van Eyck: Anjel zvestovania (detail triptychu Zvestovanie, 1434-1436)

F. Mochi: Anjel zvestovania (socha zo súsošia Zvestovanie, 1603-1605)

Tizian: Archanjel Gabriel (detail z polyptychu Vzkriesenie, 16.st.)

Tizian: Anjel Zvestovania (16.st.)

P. Farinati: Anjel zvestovateľ (16.-17.st.)

Guercino: Anjel zo Zvestovania Panne Márii (1638-1639)

G. Reni: Anjel zo Zvestovania (1.pol. 17.st.)

B. West: Anjel zvestujúci narodenie nášho Spasiteľa (tuš, lavírovanie, 1790)

Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží - (Zjavenie 19,17-18); *Videl som stáť anjela v slnku, a skríkol mohutným hlasom všetkým vtákom, ktoré lietajú prostriedkom neba: Podťe a zhromaždíte sa na veľký hod Boží, aby ste jedli telá kráľov, telá vojvodcov, telá mocnárov, telá koní a tých, ktorí sedia na nich, telá všetkých slobodných aj otrokov, malých i veľkých!*

-epizóda z kapitoly *Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a antikristom* (19,17-21); zvyčajne sa stáva súčasťou širšej kompozície ako vedľajší námiet; zriedkavo sa objavuje ako samostatný námiet (*Beatus Escalada, Apokalypsa glosovaná, Apokalypsa 'Queen Mary'*); potom je totožný s námietom *Anjel stojaci v slnku* (19,17)

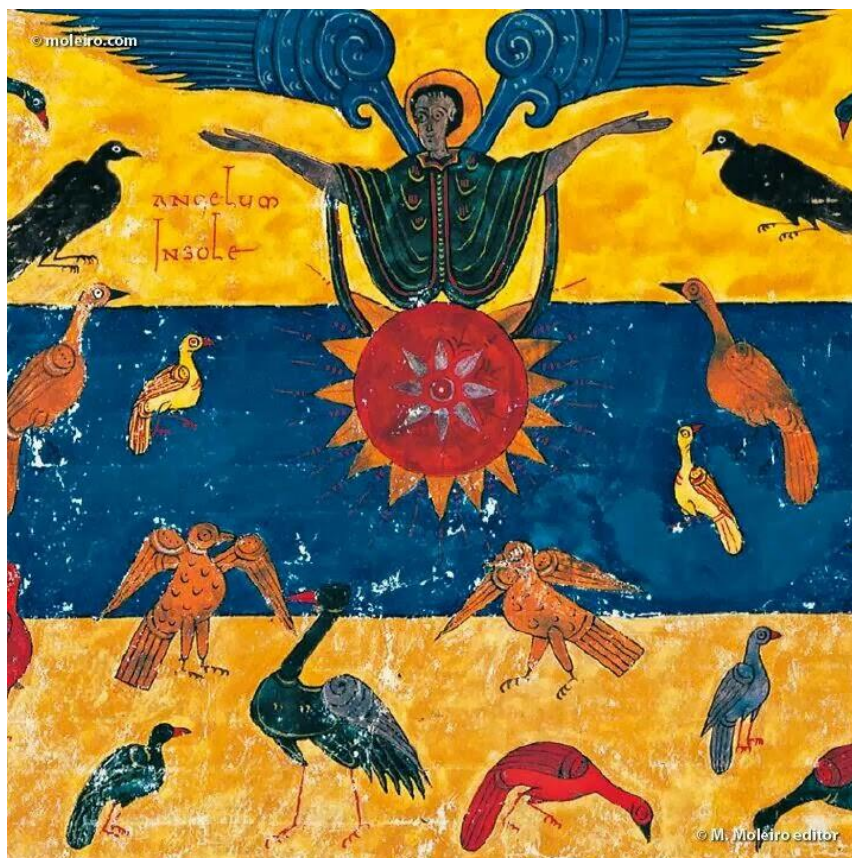
(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží (Beatus Escalada, pol. 10.st.)

(19,17-18. Víťazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží** (Beatus Millán, 10.-12.st.)

(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží** (Beatus Silos, 1109)

(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel zvoláva vtákov na veľký hod Boží** ☺

(19,17-18. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). **Anjel v slnku povoláva vtákov na hostinu** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(19,17. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). Anjel zvoláva vtákov na Boh Boží (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

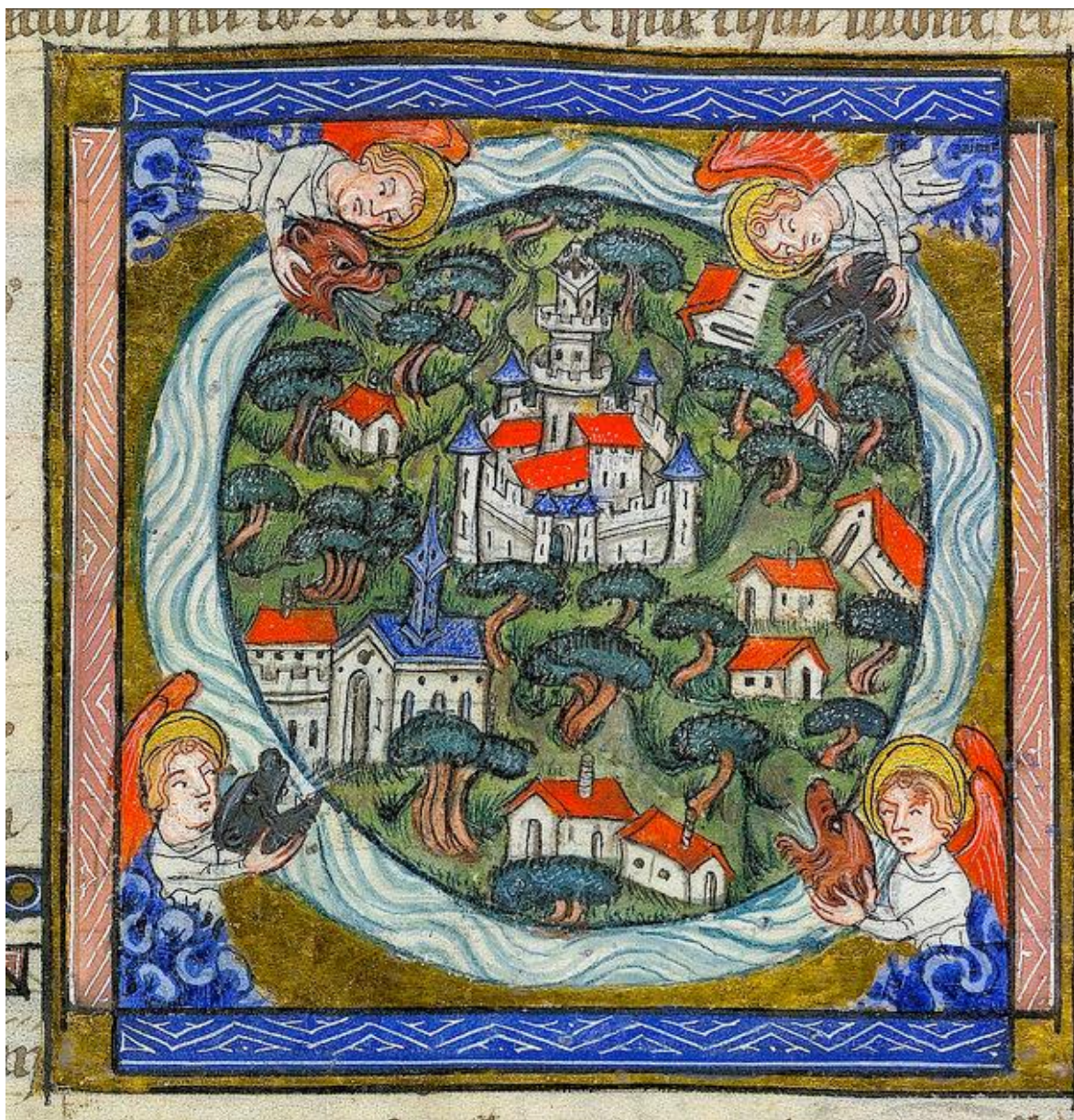
(19,17. Víťazstvo Kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom). Anjel zvoláva vtákov na Boh Boží. (Yates Thompson, 1370-1390)

J. Duvet: Anjel v slnku zvoláva vtákov na veľký hod Boží (rytina, 1546-1555) 19

Anjeli bránia strom života - alternatívny názov pre námet *Štyria anjeli chránia strom života* (7,1-3); objavujú sa v ňom okrem živelných pohrôm aj symbolické štyri hlavy (vetry), ktoré niekedy držia postavy anjelov; námet Anjeli chránia strom života patrí do okruhu *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8)

Anjeli držia štyri vetry - alternatívny názov pre námet *Štyria anjeli chránia strom života* (7,1-3); objavujú sa v ňom okrem živelných pohrôm aj symbolické štyri hlavy (vetry), ktoré niekedy držia postavy anjelov; námet Anjeli chránia strom života patrí do okruhu *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8)

Anjeli držia štyri vetry (francúzsky rukopis, 1370-1390)

Anjeli chránia strom života - alternatívny názov pre námet *Štyria anjeli chránia strom života* (7,1-3); objavujú sa v ňom okrem živelných pohrôm aj symbolické štyri hlavy (vetry), ktoré niekedy držia postavy anjelov; námet Anjeli chránia strom života patrí do okruhu *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8)

Anjeli obsluhujú Ježiša na púšti - Hall v súvislosti s heslom *Pokušenie na púšti*: anjeli obsluhujúci Ježiša na púšti predstavujú zvláštny variant Pokušenia na púšti; v zelenej oáze je Ježiš obklopený anjeli, ktorí mu prinášajú vodu na *umývanie* rúk, misy s jedlom a ovocím; Ježiš zvyčajne sedí pod stromom; v podaní talianskych barokových maliarov prevažuje motív klaňania: anjeli v podobe *puttov* sa zlietavajú dolu alebo bozkávajú *Spasiteľove* nohy; pozri *plody* (Hall); *biblia*, *Ježiš*, *Kristus*, *christologický cyklus*

A. Coypel: Kristus obsluhovaný anjelmi (1690-1695)

A. Coypel: Kristus obsluhovaný anjelmi (17.-18.st.)

J. Tissot: Všetci anjeli slúžia Ježišovi (19.st.)

T. Cole: Anjeli starajúci sa o Krista na púšti (19.st.)

Anjeli od rieky Eufrates - Anjeli zviazaní pri rieke Eufrates

anjeli padlí - padlí anjeli

padlí anjeli - anjeli odsúdení na večné plamene v podzemí za hriech telesného spojenia s pozemskými ženami; ich vládcom je *Lucifer*; vyjadrujú temné, prírodné, pudové sily a boj s nimi vedie *archanjel*

Michal; ich poslednou bitkou je apokalyptický námet *Pád anjelov* (pozri *Apokalypsa*, *Zjavenie Jána*); zobrazovaní ako *draci*, *hady*, ktorí chrlia planúcu síru a dym, s *rohami* a *zvieracími* *chvostmi*; medzi anjelov padlých patrili, *Adriel*, *Gadriel*, *Satan* a ďalší; pozri *démon*, *diabol*; *Posledný súd*; *Henoch*; *peklo* (Nový biblický slovník); anjel pekelný, *sirény* (Heinz-Mohr); *Santa Muerte*

Baleka: v kresťanskom umení anjeli premenení v bytosti s krídlami *netopiera* (symbolizujú temnotu), s *rohami* (sila zla zraňujúca dušu), s pazúrami na roztrhanie obeti a s *chvostom*, ktorý odkazuje na *zvieraciu* *pudovosť*; podľa *Genesis* sa stali padlými *anjeli*, ktorí zhrešili so smrteľnými ženami (za trest uvrhnutí z neba do podzemia); najznámejším z nich je *Lucifer*; rozdelenie anjelov na dobrých a zlých (padlých) je obrazným oddelením dobra od zla, svetla od temnoty a odráža v tejto forme morálne vedomie; s vývojom pádu anjelov často spájaný trestajúci *archanjel Michal*; padlí anjeli zobrazovaní vo výjavoch *Posledného súdu*; motív silno využívaný *protireformáciou*, ktorá s anjelmi padlými spájala prívržencov *reformačných* *myšlienok*

Hall: stredoveké a ranorenesančné umenie zobrazovalo odbojných anjelov, ako padajú z neba a pri páde nadobúdajú *chvosty*, *pazúry* a ďalšie *démonické* *rysy*; dole leží *Lucifer (Satan)*, niekedy v *tlame leviatana*; hore v nebi sú anjeli s *kopijami* a *Boh* na *tróne*; v 16. st. námet splynul s *Bitkou na nebi* (*Zjavenie 12,7-9*), s *bojom Michala a Satana*, *draka*; pozri *Pád anjelov*; *Pokušenie na púšti* (*Hall*)

http://en.wikipedia.org/wiki/Fallen_angel

G. di Paolo: Dante. Božská komédia. Beatrix ukazuje Dantemu Najsvätejšiu Trojicu. Archanjeli Michael a Gabriel a zbor padlých anjelov (1440)

G. B. Tiepolo: Vyhodenie rebelujúcich anjelov (freska arcibiskupského paláca v Udine)

Anjeli pri Poslednom súde - Hall: (*Matúš 24,31*); **Potom vyšle svojich anjelov s hlučným trúbením a zhromaždia Jeho vyvolených zo štyroch strán, od jedného konca nebies po druhý koniec.**

-výjav z rozsiahleho cyklu *Posledného súdu* nesúvisí s trestajúcimi anjelmi z *Rozlomenia siedmej pečate, apokalyptickí jazdci*; anjeli sú zobrazovaní, ako fúkajú do poľníc, aby zobudili mŕtvych; preto málokedy chýbajú vo výjavoch Posledného súdu; je možné ich vidieť, ako uvádzajú spravodlivých do nebeského raja alebo im kladú na hlavu korunu a obliekajú ich do slávnostného rúcha; inokedy vytasenými mečmi zaháňajú zatratencov do pekla alebo držia nástroje Kristovho utrpenia; porovnaj tému *apokalyptickí jazdci* zo *Zjavenia Jána, Rozlomenie siedmej pečate*; pozri *pašiové nástroje, Apokalypsa*

J. de Backer: Posledný súd (centrálny panel Posledného súdu v Katedrále Panny Márie v Antverpách, r. 1589)

Anjeli s čašami hnevu - Sedem anjelov s čašami hnevu

anjeli smrti - stredoveké označenie anjelov z kapitoly *Rozviazanie štyroch anjelov* (*Zjavenie Jána 11,13-20*), ktorí na Boží príkaz mali škodiť zemi; v islame bol anjelom smrti *Izrafil*, v Japonsku *džizó*; v gréckej mytológii pozri *Thanatos*

anjeli štyria - 1. *Štyria anjeli v štyroch uhloch zeme* (7,1-3)

2. *Anjeli zviazaní pri rieke Eufrates* (9,13-20)

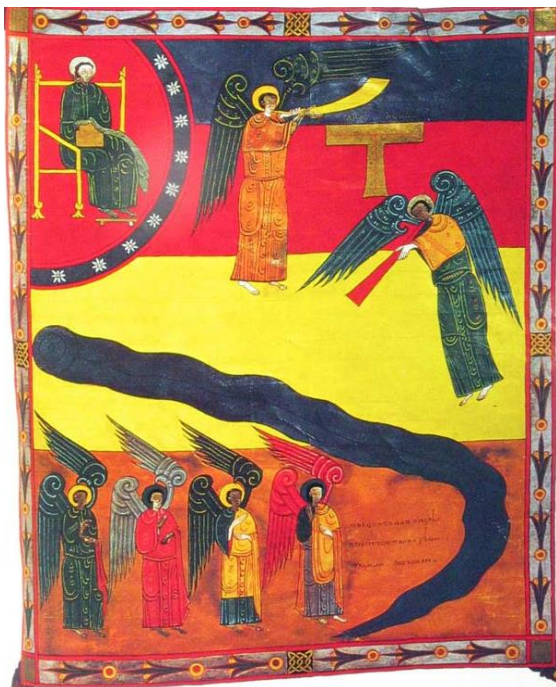
anjeli trestajúci - Trestajúci anjeli

anjeli vzbúrení - anjeli padlí

Anjeli zadržiavajú štyri vetry - alternatívny názov pre námet *Štyria anjeli chránia strom života* (7,1-3); objavujú sa v ňom okrem živelných pohrôm aj symbolické štyri hlavy (vetry), ktoré niekedy držia postavy anjelov; námet *Anjeli chránia strom života* patrí do okruhu *Poznačenie Božích služobníkov* (7,1-8)

Anjeli zviazaní pri rieke Eufrates - (*Zjavenie 9,13-14*); **Zatrúbil šiesty anjel a od štyroch rohov zlatého oltára pred Bohom počul som hlas, ktorý hovoril šiestemu anjelovi, majúcemu trubu: Rozviaž štyroch anjelov, spútanych pri veľkej rieke Eufrat.**

-epizóda z kapitoly *Zatrúbenie šiestej poľnice* (11,13-20); v *Dürerovej apokalypse* im zodpovedajú *Trestajúci anjeli*; používa sa aj pomenovanie *Štyria trestajúci anjeli*; námet nesúvisí so *Štyrmi apokalyptickými jazdcami* (*Zjavenie 6*)

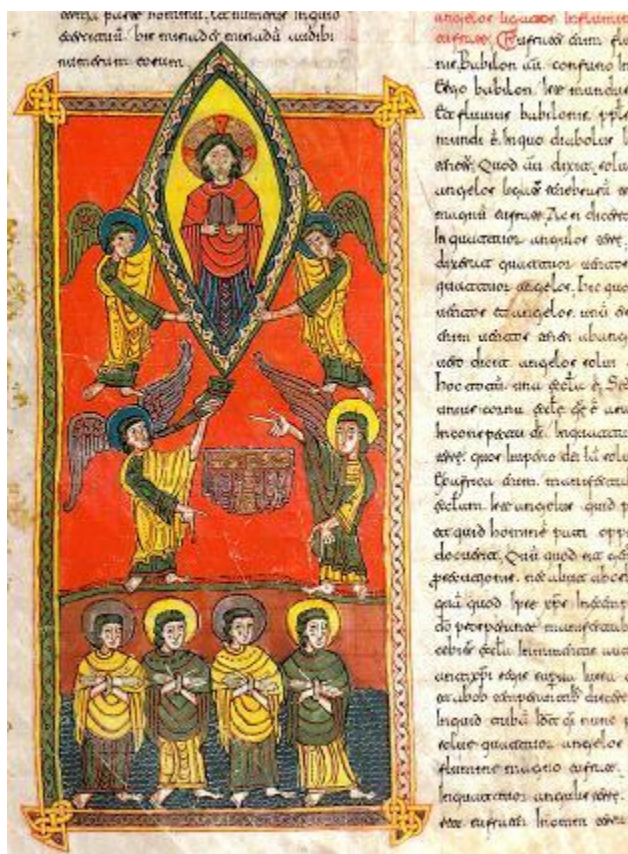
(9,9,13-20. Rozlomenie siedmej pečate). **Zatrúbenie šiestej poľnice. Rozviazanie štyroch anjelov pri rieke Eufrates** (Beatus Facundus, 1047)

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej poľnice). **Anjeli od rieky Eufrates** (Beatus Osma, 1180)

(9,13-14. Rozlomenie siedmej pečate). **Zatrúbenie šiestej poľnice. Anjeli od Eufratu** (Beatus Cardeña, okolo 1180)

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej poľnice). **Anjeli zviazaní pri rieke Eufrates** (Beatus Osma, 1086)

(9,13-21. Zatrúbenie šiestej poľnice). **Štyria anjeli od rieky Eufrates** (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(9,13-14. Rozlomenie siedmej pečate). **Zatrúbenie šiestej poľnice. Štyria anjeli od rieky Eufrates** (Apokalypsa Cloisters, 14.st.)

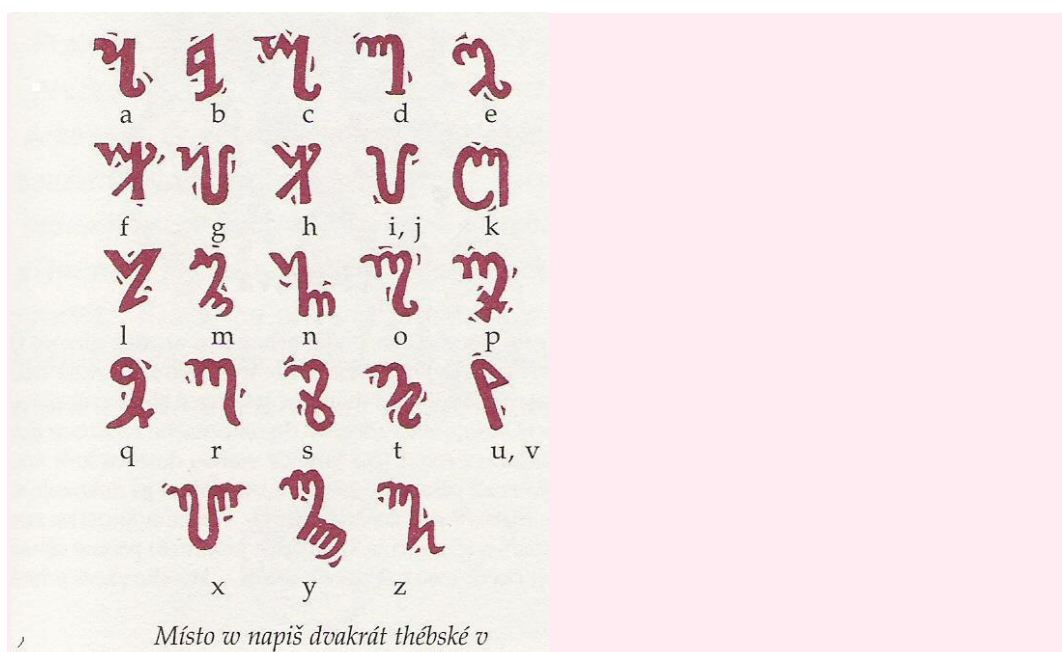
(9,13-15. Zatrúbenie šiesteho anjela). **Štyria anjeli zviazaní pri rieke Eufrates**
(Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

Autor neuvedený: Štyria rozviazaní anjeli (Mortier Biblia, Philips Medhurst Bible)

anjelská abeceda - tiež Tébska abeceda; tradícia hovorí, že anjeli majú svoj vlastný jazyk, ktorý sa podobá hebrejčine; jestvujú rozličné verzie abecedy tohto jazyka, z ktorých najmenej komplikovanou je tébska abeceda; pre nás je najľahšia, pretože je podobná našej vlastnej; hoci písmená sú celkom iné, môžeme nimi jednoducho nahradiť naše písmená; Zistíte, že chýbajú tri písmená – J, U a W. Namiesto „J“ sa používa tébske písmeno „I“, namiesto „U“ tébske „V“ a namiesto „W“ dvakrát napíšete tébske „V“

<http://001angels.wordpress.com/2-anjeli-a-ja/>

Anjelská abeceda

anjelská pieta - mŕtvy Kristus pridržiavaný smútiacimi anjelmi; pozri *pieta*, *Oplakávanie*

A. Veneziano: Kristovo telo nesené tromi anjelmi (anjelská pieta, 1516)

H. Wierix podľa M. de Vos: Mŕtvy Kristus držaný dvoma anjelmi (anjelská pieta, 16.-17.st.)

P. Veronese: Mŕtvy Kristus podporovaný dvoma anjelmi (anjelská pieta, 16.st.)

G. C. Procaccini: Pieta (anjelská pieta, 1620)

F. van Bossuit: Pieta s anjeličkom (anjelská pieta, mramor, 17.st.)

anjelské bodkovanie - *angelique pointillage*; bodkovacia technika používaná iránskym umelcom *B. Alivandi*, v ktorej badať vplyv perzských miniatúr; ide unikátny spôsob maľovania s extrémne malými bodkami *atramentu*, ktoré sú potom pokryté vrstvou, ktorá uzatvára a zintenzívnenie farby; tento inovatívny *pointilistickej* techniky technika má za následok mnoho pozoruhodných diel, ktoré ukazujú krásu Alivandiho výtvarného založenia a silu jeho vízií; podľa jedného kritika jeho majstrovské miešanie farieb mu vynieslo titul „kúzelník farieb“; pozri *autorská technika, perzské miniatúrne maliarstvo*

B. Alivandi

B. Alivandi

Anjelský hrad - Castel Sant' Angelo/mauzóleum Hadriánovo

anjelský chór/deväť anjelských chórov - stredoveká konštrukcia *Dionysia Areopagitu*; hierarchické usporiadanie *anjelov* v deviatich chóroch ako výraz *kozmoelogického* poriadku sveta; vo výtvarnom umení zbor *anjelov* s *atribútmi hudobných nástrojov* (*kódex Vyšebrodský*; *Gentský oltár*)

III. hierarchia (najnižšia):

- 1.*anjeli* (zodpovední za *Mesiaca*)
- 2.*archanjeli* (zodpovední za *Merkúr*)
- 3.kniežactvá čiže prvopočiatky/archai, principatus (zodpovední za *Mars*)

II. hierarchia:

- 4.mocnosti; gréc. exousiai, lat. virtutes (zodpovední za *Venušu*)
- 5.sily; gréc. dynameis, lat. potestates (zodpovední za *Slnko*)
- 6.vlády/vládcovia; gréc. kyriothetes, lat. dominaciones (zodpovední za *Jupiter*)

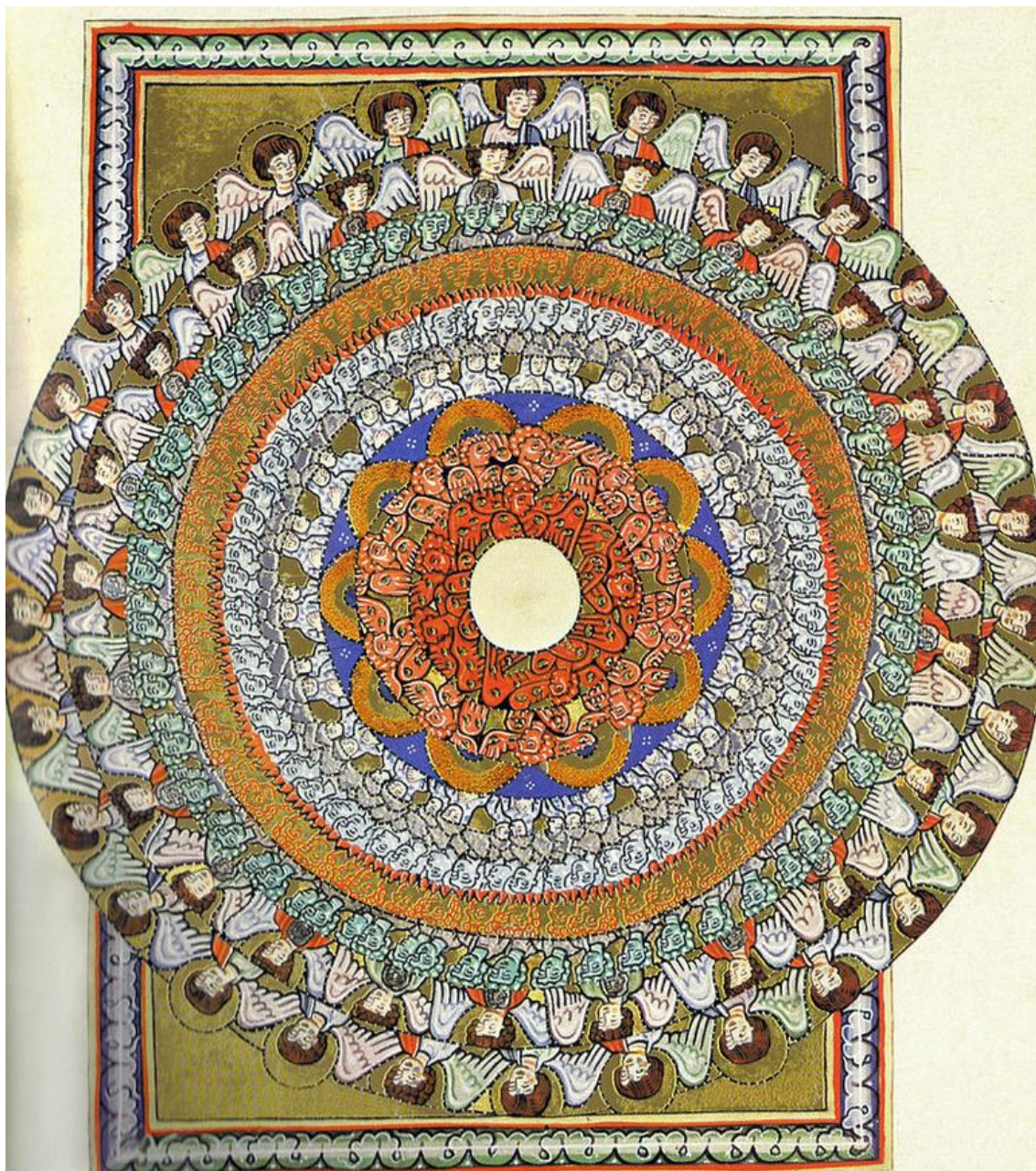
III. hierarchia:

- 7.tróny; gréc. tronoí; lat. throni (zodpovední za *Saturn*)
- 8.*cherubíni* (zodpovední za prvotný pohyb a sféru stálic)
- 9.*serafíni* (zodpovední za prvotný pohyb s sférou stálic)

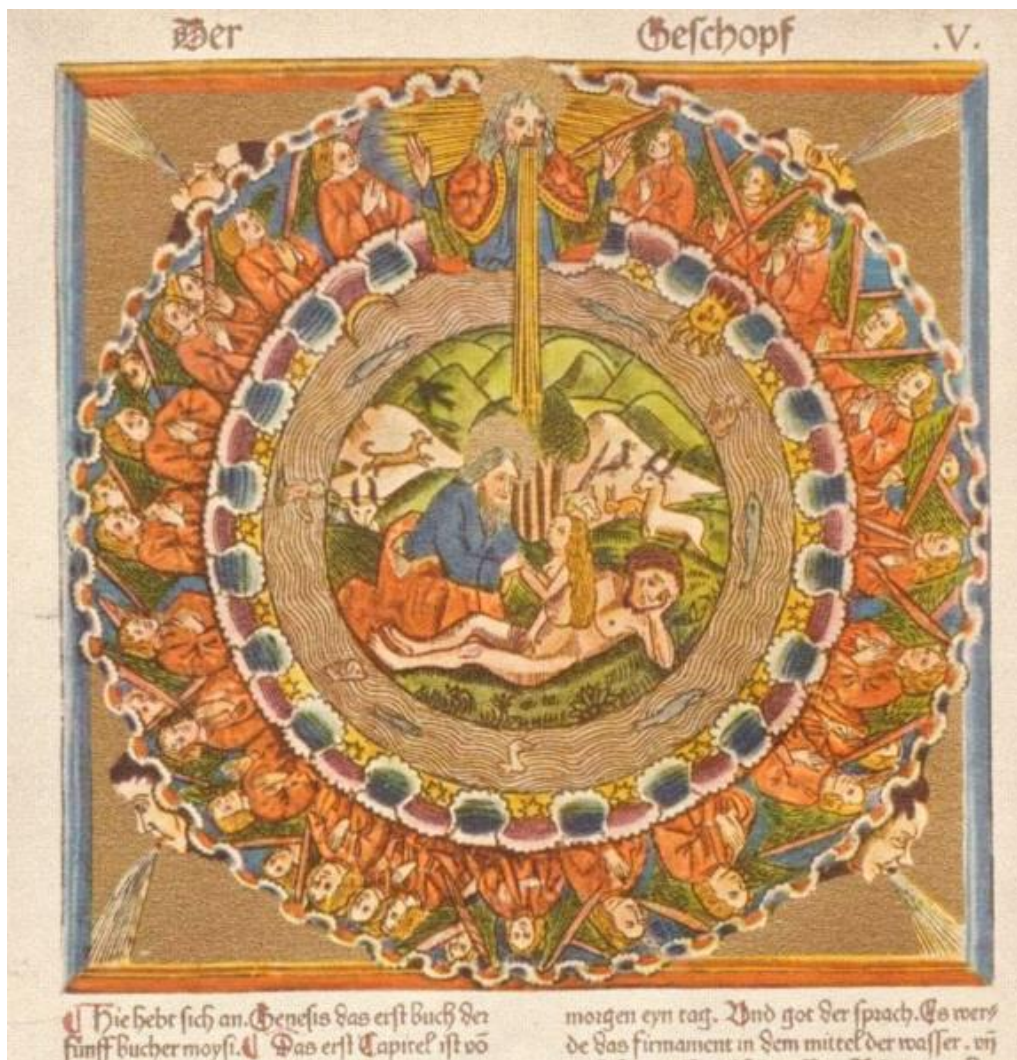
Biedermann v súvislosti s heslom *anjel*: anjeli boli rozdelení do viacerých tried alebo hierarchií: cherubíni (Cherubim), serafíni (Seraphim), tróni (Throni), panovníci (Dominationes), kniežatá (Principatus), silní (Potestates), mocnosti/mocní (Virtutes), archanjeli (Archangeli), anjeli (Angeli); táto schéma nebeskej hierarchie pochádza od údajne prvého biskupa v Athénach *Dionysia Aeropagitu* (okolo 500po Kr.), ktorý v nej položil základ stredovekých predstáv o sféricky členenej štruktúre vesmíru a teologicky ju zdôvodnil; podľa jeho teórie sú cherubíni a serafíni zodpovední za prvotný pohyb (primum mobile) a za sféru stálic; Throni sú zodpovední za sféru *Saturna*, Dominationes zodpovedajú za *Jupiter*, kniežatá za *Mars*, Potestates za *Slnko*, Virtutes za *Venušu*, archanjeli za *Merkúr* a anjeli za *Mesiaca*, ktorý je najbližšie k Zemi; pozri *sedem archanjelov*

Heinz-Mohr v súvislosti s heslom *anjel*: predstava anjelských hierarchií má svoje korene v mimožidovsky ovplyvnenej neskorozidovskej teológii a dostáva sa jej perfektného systematického spracovania v diele „Nebeská hierarchia“ *Pseudo-Dionysia Aeropagitu* (6.st.); tieto anjelské chóry sa často objavujú v kresťanskom umení, najmä v pravoslávnom, ktoré zvlášť podtrhuje účasť umenia na nebeskej liturgii; pozri *nebeské sféry*, *Jánove videnie siedmich svietnikov*, *nebo*, *spas v silach*

-obrazový typ anjelov na chóre, spievajúcich a hrajúcich na hudobné nástroje, najčastejšie *husle*, *psaltérium*, *organ* apod.

Hilgedarda z Bingenu: Anjelské chóry (iluminácia z Rupertsbergského manucriptu, 12.st.)

Stvorenie Evy (kolbergerova biblia, 1478)

anjelský chór (hudobný) - vo výtvarnom umení zbor *anjelov* s *atribútmi* hudobných nástrojov (*kódex Vyšebrodský; Gentský oltár*); námet anjelov hrajúcich na hudobné nástroje; pozri *chór*

J. van Eyck: Adam a Anjelský chór (Gentský oltár, 1432)

Spievajúci anjeli (freska, kostol sv. Kataríny, Galatina, Taliansko, 1435)

G. Ferrari: Muzicírujúci anjeli (detail fresky kostola Santa Maria dei Miracoli, Saronno, Taliansko, 1530-1540)

S. Lochner: Madona v ružovej besiedke (1448)

J. Sariňena: Naša Pani nádeje (16.-17.st.)

F. Lippi: Nanebovzatie Panny Márie (freska baziliky Santa Maria sopra Minerva. 1489-1491)

J. Sadeler I. podľa M. de Vos: Zvestovanie pastierom (1587)

Ch. van Sicheem II : Krst Ježiša (drevoryt, 1657)

F. Francken (II): Sv. Cecília (17.st.)

anjouovská gotika - *gotika aujouovská*